

Præ. 8. num. 10.

1758, 10^a

DISSERTATIO PRIMA
DE
LITTERIS REQUISITORIALIBVS
EX VSV ROMANORVM ANTIQVIORI
ET RECENTIORI

QVAM
DEO FAVENTE
RECTORE MAGNIFICENTISSIMO
POTENTISSIMO PRINCIPE AC DOMINO
DOMINO

GEORGIO II.

MAGNAE BRITANNIAE FRANCIAE ET HIBERNIAE REGE
DEFENSORE FIDEI

BRVNSVICENSIVM ATQVE LVNEBVRGENSIVM DVCE
S. R. I. ARCHITHESAVRARIO ET ELECTORE

AVCTORITATE ET CONSENSV INCLYTI IVRECON-
SVLTORVM ORDINIS

PRO SVMMIS

IN VTROQVE IVRE HONORIBVS OBTINENDIS

PLACIDAE ERVDITORVM DISQVISIONI SVBMITTIT

CHRISTIAN. IAC. DE ZWIERLEIN

WETZLARIENSIS

S. T. G. M.

CAL. APRILIS clolccclviii.

GOETTINGAE

EX OFFICINA SCHVLZIANA, CVRANTE F. A. ROSENBSCH

P R A E F A T I O.

Quum moribus maiorum sit receptum, vt, qui summorum in vtroque iure honorum desiderio tenentur, publicum aliquod diligentiae suae exhibeant specimen: mihi eodem studio flagranti de simili specimine cogitandum fuit. Atque ego quidem, quum ea de re initio mecum ageretur,

) (2

pignora-

P R A E F A T I O.

pignorationum imperii doctrinam, commentatione quadam comprehendere constitueram. Verum enim vero statim animum mutaui, ex quo OPTIMI PARENTIS mei voluntas mihi innotuit, QVI, litteras, quas dicunt, requisitoriales, earumque in summis imperii tribunalibus usum, dissertatione inaugurali pertractare iubebat. Quam quidem demandatam mihi prouinciam, eo minus suscipere dubitaui, quum perspicerem, ita comparatam esse, huius argumenti rationem, ut dubitari vix queat, fore, ut ob insignem suam in foro utilitatem se lectorum animis commendaret. Neque mea proposito auocare valuit, cogitatio, esse hanc doctrinam aliorum iam industria, explicatam satis
illu-

P R A E F A T I O.

illustratamque *) nondum enim ita penitus extricatum dilucidatumue mihi videbatur argumentum, ut nulla plane amplius luce indigeret. Iter igitur ingressus opellae meae manus admoui. Ita autem rationes meas componendas esse duxi, ut tribus a se inuicem separatis dissertationibus, litterarum requisitorialium doctrinam exhiberem, quarum prima, iuris romani hac de re praecepta, altera, iuris Germanici disciplinam, tertia denique ea, quae summorum imperii tribunalium propria sunt dogmata, contineret. Sed licet summam in

) (3

eo

*) litterarum requisitorialium doctrinam in toto quod dicitur suo ambitu sumtam illustrarunt PETRVS REBVEFVS in *comment. ad constitutiones regias Tom. II. pag. 284.* & ANTON. VDALR. de ERATH in *tractatu de requisitione iudiciali Brunsvigae 1747. edito.* Singula capita plures habuere interpretes, quos suo quemque loco laudabo.

P R A E F A T I O.

eo collocauerim operam diligentiamque, vt quam exorsus eram orationem, eandem etiam omni modo absoluerem, angusti tamen temporis, quibus inclusus eram cancelli, & magnitudo operis, quo minus hoc propositum ad finem perducerem, prohibuit.

Tibi ergo, beneuole Lector, primam nunc opellae meae partem trado. Altera mox eam insequetur. Tertiam autem, quae usum litterarum requisitorialium in summis imperii tribunalibus illustrabit, plane a reliquis separatam, proximo semestri Wetzlariae exire iubébo. Ita vale, & faue. Dabam in Georgia Augusta prid. Cal. Aprilis. clbccclyIII

CON-

CONSPECTVS.

Introductio.

- §. 1. *Quid requisitio generatim dicta.*
- §. 2. *Quotuplex sit.*
- §. 3. *Fit per litteras requisitoriales.*
- §. 4. *Quotuplices hae sint.*
- §. 5. *Quid litterae requisitoriales iudiciales.*
- §. 6. *Differentia earum ab iis litteris quae similes videntur.*
- §. 7. *de obligatione naturali eius qui requisitus est, ad satisfaciendum precibus requirentis.*

CAP. I. De litteris Requisitorialibus ex vsu Rom. Antiquiori.

I) In Iudiciis priuatis

- a) *An in ius vocatione romani vsi sint litteris requisitorialibus §. 8.*
  - 1) *vigente adhuc republ. §. c.*
  - 2) *ex vsu saeculi republ. insequentis §. 10.*
- b) *An in euocatione testium §. 11.*
- c) *An in executione sententiarum §. 12.*

II) In iudiciis publicis

- a) CIVIVM
  - 1) *An in ius vocatione §. 13.*
  - 2) *An in citatione §. 14.*
  - 3) *An in testium euocatione §. 15.*
  - 4) *An in execut. sententiarum §. 16.*
- b) PROVINCIALIVM §. 17.

III) In persecutione rerum suarum §. 18.

- a) *In persecutione seruorum fugitiuorum §. 19.*
- b) *In persecut. rerum furto ablatarum §. 20.*

CAP. II.

CAP. II. De litteris requisitorialibus ex usu iuris Iustiniani.

1) An ex eius principiis obtineant §. 21.

a) IN CAUSIS CIVILIBUS

1) in citatione §. 22.

α) quid in iudice requir. desideretur §. 23.

β) quid in requisito §. 24.

γ) cuius in insinuatione citat. facienda §. 25.

2) In testimonii denunciatione

a) in testimonii evocatione ex territorio requisiti §. 26.

b) in examine testimonii a requisito faciendo §. 27.

3) In executione sententiarum §. 28.

α) an iudex requisitus adhuc de causa illa cognoscere possit. §. 29.

β) Quando executio suscipienda §. 30.

γ) Quomodo facienda §. 31.

b) IN CAUSIS CRIMINALIBUS.

1) In apprehensione reorum.

de eorum persecutione & apprehensione §. 32.
de eorum remissione §. 33.

2) In transportatione per alienum territorium §. 34.

3) In evocatione testimonii. §. 35.

4) In executione sententiae. §. 36.

2) Quomodo obtineant.

a) ratione formae §. 37.

b) ratione effectus §. 38.

DISSER-

DISSERTATIO PRIMA
DE
LITTERIS REQUISITORIALIBVS
EX VSV ROMANORVM ANTIQVIORI
ET RECENTIORI.
INTRODVCTIO.

§. I.

QVIV REQUISITIO GENERATIVM DICTA.

Litterarum, quae hodie a scriptoribus pragmaticis vocantur requisitorialium, originem, naturam, & vsum in foris Germaniae deducturo, quid requisitionis & litterarum requisitorialium nomine intelligatur, ante omnia ostendendum est. Requisitionis ergo late & in omni suo ambitu sumpta est rogatio, qua is, qui ob defectum potestatis suae actum quemdam expedire vel exsequu-

A

tionis

tioni mandare nequit, auxilium petit ab illo, cui facultas est hoc praestandi.

§. II.

QVOTVPLEX SIT.

Cuius requisitionis obiectum, quum vel causa sit iudicialis vel non iudicialis, ab obiecto orta est distinctio requisitionis in *iudicalem* & *extraiudicalem* seu potius *a) non iudicalem*: quarum illa in causis contentiosae iurisdictionis locum habet, haec autem a rebus forensibus plane aliena, tum inter gentes, *b)* tum inter membra eisdem reipublicae, *c)* tunc obtinet, quando alicuius eorum interest aliquid fieri, quod quo minus ipse faciat ob defectum facultatis vel physicae vel moralis impeditur.

Deinde

a) quia quod extraiudiciale est, aliquo etiam modo iudiciale esse potest. ANTON. UBALK. de ERATH. *tract. de requisitione iudiciali* Cap. I. §. 3. nota * & ab eo allegatus GEORG. MELCHIOR de LVDOLF *de iure camerali* pag. 29 & 57. cf. A. L. WÜRFELIVS *in dem extraiudicial-Process.* & IO. STEPH. FÜTTERI *Noua Epitome Processus imperii* Lib. II. cap. I. p. 32. 199.

b) Exempla eiusmodi requisitionis extraiudicialis vide apud P L V TARCHVM *in vita Agesilai* pag. 604. conf. IDEM *in vita Cimonis* pag. 489. & HVGO GROTIVS *de Iure Belli ac Pacis* Lib. II. cap. II. §. 6. num. 1. pag. m. 191. & §. 13. num. 3. p. 198.

c) Exempla vide apud A. U. de ERATH. *loco alleg. §. 4. usque* 7. p. 3. 6.

Deinde quum requisitionis duplex potissimum finis esse intelligatur, *vt videlicet quem implorauimus vel ea quae ipsi peragere cupimus, ad effectum deduci patiatur d); vel vt ipse peragat*, quae ab ipsius potestate vnice dependent, noua exinde originem trahit diuisio, cuius vsus tum in iudiciali tum in extraiudiciali requisitione sese exserit.

§. III.

FIT PER LITTERAS REQUISITORIALES.

Vt autem negotia, in quibus alterius auxilium requirendo imploratur, eo distinctius cognosci queant, eorumque memoria non temere intermoriatur, sicut aliis in negotiis, ita hic quoque litterarum vsus desiderari coepit, e) quae quidem ab ea quam continent requisitione litterae requisitoriales f) dicuntur, & eodem quo ipsa requisitio, modo, inter se distinguuntur.

§. IV.

d) & illa quidem ab omni aeuo maioribus obnoxia fuit difficultatibus quam haec. HENR. CHRIST. L. B. de SENCKENBERG *de euoc.* cap. II. & III. RVTGER RVLAND *de Commissar.* P. I. Lib. V. cap. V. num. 15.

e) de ERATH. cap. I. §. 47. p. 51.

f) Porro 2) *subsiliales* ab auxi-

lio siue subsidio, quod ab altero rogatur. Vocantur etiam 3) *rogatoriae* a precibus, quas continent, 4) *mutui compassus*, in cuius determinationis originem inquirunt RVTG. RVLAND *de Commiss.* P. I. Lib. V. cap. 5. num. 16. Forte haec vox non inepte deriuatur ab Itatorum *passare*, quod inter alia notat, *permittere*,

A 2

re,

§. IV.

QVOTVPLICES SINT.

Quemadmodum igitur ipsa requisitio intuitu rerum, in quibus versatur, alia est iudicialis, alia non iudicialis (§. 2.) ita etiam litterae requisitoriales eandem ob causam in iudiciales & non iudiciales ratione obiecti distinguuntur.

§. V.

re, concedere, snere, ut adeo litterae mutui compassus, litteras mutui officii siue mutuae concessionis denotent, scilicet quod mutuam similibus humanitatis officiique praestationem pollicentur. Eaedem litterae apud Gallos etiam sub nomine commissionis supplicis seu rogatoriae veniunt, memorante RADVLPHO FORNERIO Rer. quotidian. Lib. V. cap. 12. in EVERARDI OTTONIS Thesauro Iuris Tom. II. pag. 266. Germanice vocantur Bittbriefe, Bittschreiben, Ioannes Petr. de LVDEWIG in Conf. Hallens. Tom. II. Lib. II. Resp. 113. num. 8. seqq. & 43. seqq. Hilfsbriefe de ERATH l. cit. cap. I. §. 42. p. 58. Ersuchungs-Briefe, Compass-Briefe

vid. WEHNER, BESOLD & SPEIDEL *his vocibus.* Hae quidem voces interdum distinguuntur, sicque v. g. litterarum mutui compassus nomen, istis maxime litteris requisitorialibus proprium est, quae pro examine testium forensium emittuntur. de ERATH *cit. tract. cap. II. §. 159. nota ** pag. 223. FRIDER. PHILIPPI *de litteris mutui compassus propter testes exhiberi solitis.* BEYERI VOLCKMANNVS *emendatur P. I. Tit. V. cap. 67. pag. 394.* IO. IOD. BECKII *Vollstaendiges Formular pag. 1160. num. 12. seqq.* Verum haec denominationis differentia essentiam litterarum non ingreditur de ERATH *l. cit. cap. I. §. 42. pag. 58.*

§. V.

QVID LITTERAE REQUISITORIALES IVDICIALES.

Litterae requisitoriales iudiciales, de quibus vnice exponere lubet, sunt litterae, quibus iudex, ad expediendum actum potestatis iudiciariae, in caussa ad suam iurisdictionem pertinente, auxilium petit ab extraneo, sine cuius consensu negotium perfici non potest.

§. VI.

DIFFERENTIA EARVM AB ALIIS.

Ex his ergo, quae modo disputauimus, adparet, quomodo ab aliis, quae similes videntur litteris, distinguendae sint litterae requisitoriales. Ita quum litterae requisitoriales a iudice ad extraneum dirigendae sint, diserte inde probatur, neque eas quas superior ad inferiorem, g) neque eas quas inferior ad superiorem mittit, h) esse requisitoriales, quia vterque non est extraneus, verum

g) in his enim superior inferiorem iudicem aliquid facere compellit, quare *compulsoriales*, *Befehlschreiben*, *Zwangschreiben* dicuntur. de ERATH. *loc. alleg.* cap. I. §. 43. p. 58. PETR. REBVFVS *Tract. de litteris requisitoriis* §. 31. pag. 285.

h) Quae *supplicatoriae* vel *imploratoriae* dicuntur. Haec autem superioritas non ex dignitatis eminentia, sed ex iurisdictionis, quae in auctorem litterarum competit, potestate, aestimanda est. PHILIPPI *de litteris mutui compassus propter testes exhiberi solitis* Cap. II. §. 4.

eas solum hac voce designari, quae a pari ad parem mittuntur. Eadem ex causa colligitur insigne discrimen, inter litteras requisitoriales & *intercessionales* i) quum haec in causis, non ad forum intercedentis, sed eius apud quem interceditur pertinentibus, illae vero in causis ad forum iudicis requirentis pertinentibus mittantur. Porro exinde fluit, diuersas esse litteras requisitoriales, ab iis quas *notificatorias* dicimus, quum in illis quid rogetur, his autem nihil petatur, sed is tantum ad quem mittuntur, admoneatur k) vel de actu quodam certior reddatur. Denique eadem definitio docet differentiam inter litteras subsidiales & illas, quas Galli *de parentis* vocant, quum haec tantum ab eo qui requisitus est litteris requisitoriis ad ipsum missis iungantur, vt in suo territorio litteris requisitoriis obsequium praestetur. l)

§. VII.

i) dicuntur etiam *promotoriales*. *Cod. Sabaud. Lib. I. Tit. III. Def. 55. num. 14. seqq.*

cf. de iis RUTGER RVLAND *de commiss. P. I. Lib. V. cap. 5. num. 21.* l) PETRVS REBVEFFVS *cit. Tract. §. XXXIII. pag. 286. IDEM l. cit. pag. 287. Glossa II. §. I. STE-*

DAVID MEVIUS *Parte III. Dec. 117. n. 7. & Decif. 145.* PHAN. RANCHIN. *miscellan. Decif. voce litterae de parentis.*

k) de differentia inter *admonitionem & citationem* vid. FABER

§. VII.

DE OBLIGATIONE NATVRALI REQUISITI AD SATISFA-
CIENDVM PRECIBVS REQVIRENTIS.

Peragitur requisitio iudicialis, vti omnis alia, rogationibus & precibus. Dubitari igitur posset, an necessitatem praestandi adiunctam habeat, quoniam quae precibus sunt obtinenda coactionem respuunt, & officia humanitatis iure saltem imperfecto nituntur. Verum enim vero quum officiorum imperfecte debitorum ea sit ratio atque natura, vt ius exinde perfectum nascatur, quoties quis sine praestatione eorum ius perfecte sibi competens consequi non potest *m*), sequitur etiam iudicem requisitum, quoties is qui requisivit, ad exercendam iurisdictionem suam, eius auxilio omnino eget, non imperfecte tantum, sed & perfecte, ad illud promte ferendum esse obligatum.

m) HVGO GROTIVS *de iure iuris naturalis principio*. Sect. III. *Belli ac Pacis* Lib. II. cap. II. §. 6. §. 16. in opusc. Vol. I. Tom. I. num. 1. pag. m. 191. IOH. NIC. *Diss.* 2. p. 122. cf. CIC. *de Off. L.* HERTIVS *de socialitate primo* I. cap. 16.

* * *

CAPVT

CAPVT I.

DE LITTERIS REQUISITORIALIBVS EX
VSU ROMANORVM ANTIQVIORI

I.) IN IVDICIIS PRIVATIS.

---

§. VIII.

a) AN IN IN IUS VOCATIONE ROMANI VSI SINT LITTERIS
REQUISITORIALIBVS.

Explicata ergo quantum factis esse videtur generali litterarum requisitorialium indole, transeundum nunc ad eorum vsum, cum in iure communi peregrino, tum domestico. Quod ergo primum ad Romanorum hac in re placita adinet, variae omnino iuris Romani vicissitudines in liquido collocandae esse videntur, ostendendumque primum ex antiquitatis disciplina, an vquam apud Romanos in vfu fuerint, quas dicimus litterae requisitoriales. Qua in re eum potissimum ordinem eligendum esse censui, quem & in foro Quirites in pertractandis causis, sequuti sunt. Initium igitur ab in ius vocatione faciamus, *quia omnium actionum instituendarum ab ea principium est* n), & ante omnia inuestigabimus, an
in

n) §, vlt. Infit. de poenis temere litigant.

in hac, vestigia quaedam litterarum requisitorialium adpareant. Ne tamen, quum in hac doctrina versamur, diuersas iuris Romani aetates inter se misceamus, quid sub libera republica, quid porro sub imperatoribus, cum ante Iustinianum, tum ex iuris ab eo concinnati corpore, de vsu earundem dicendum sit, distincte percensebimus.

§. IX.

1) AN SVB LIBERA REPUBLICA.

Iam quidem illud primum omnium satis constat, in ius vocationem, a qua iudicia priuata initium cepisse diximus, non publica factam esse auctoritate, vel ad praecedentem praetoris citationem, sed actoris has fuisse partes, vt reum, vnde aliquid petiturus esset, ad praetoris tribunal euocaret, o) sique sua sponte sequi nollret, eundem obtorto collo in ius raperet p). Neque etiam primis

o) CAROLVS BRETVS *l. c.* cap. 22. p. 1177. BARNAB. BRISONIVS *de formul.* Lib. V. *ab iur.* p. 366. 10. GOTTL. HEINECCIUS *Antiquit.* *Synagma* Lib. IV. Tit. VI. §. 14. pag. 221. I. H. C. DE SELCHOW *Elem. A. L. II. c. VII. S. III. §. 302.* p. 214.

p) Exempla vide apud FLAVIVM Rud. III, VI, 28. seq. HO-

RATIVM *Serm. I. v. 9. VALE-*
RIVM MAXIMVM I, 2. GEL-
LIVM *Noct. Att. XII, 1. s. h. var*
IDSINGA *var. iuris* cap. VI, pag.
47. CAROL. SIGONIVM *de Iu-*
dictis Lib. I. cap. 18. CVIACIVM
Lib. X. *Obseru. c. 10.* IOAN. FRID.
CHRIST. *Spec. III. Noct. Acad.*
Obs. 23. pag. 280. seqq. de SELCHOW
l. c. §. 303. pag. 215.

mis certe vrbis conditae temporibus, vllum omnino remedium proditum esse legimus, si quis ad euitandam litis ipsi mouendae discussionem abesset, vt adeo facile colligatur, litterarum etiam requisitorialium eo tempore vsu hac in re nullum fuisse. Enimvero quum hoc ipsum fraudi esset multis, quorum idcirco res & iura vsucapiebantur: posterioris aevi disciplina legitima introductum est, vt *si quis in ius iam legitime vocatus q)*, *eique dies postea condictus esset*, isque copiam sui non faceret, edicto praetoris, ad causam pro tribunali perorandam euocaretur, sique primae vocationi morem non gereret reus, actor in bona eius immittebatur, & reus denuo citabatur. Si & alterum praetoris iussum, & tertium, qui peremptorius erat. sperneret, petitori bona addicebantur, & post triginta dies sub hasta vendebantur, vt adeo litterae requisitoriales ad hanc in ius vocationem non omnino accessisse videantur, quum scilicet reo in ius non vocato, & quum ei dies dictus non esset, nullum omnino ius agendi adesset, sin vero semel rite vocatus dolose latitaret, ob introductam missionem in bona harum litterarum auxilio litigantes non indigerent. r)

* Neque

q) HVB. GIPHANIVS *de ordine iudiciorum* cap. XII. p. m. 83. seq.

r) VLP. LIB. VIII. *Disputationat.* L. 68. *D. de iudic.* IDEM *Lib. XII. ad Edict.* L. 21. §. 2. *D. ex quib.*

* Neque diuersa ratione res expedita videtur, si cum peregrino agendum fuerit. Licet enim ex praescripto LL. XII. TABB. peregrini non eodem, quo ciues modo, in ius vocarentur, sed *hostibus tantum dies statueretur*; CICERO *de officiis* L. I. c. 12. GELLIUS *Noct. Att.* XVI. 4. CAROLVS BRETVS *in ordine perantiquo iudiciorum ciuiliu* cap. 23. in operib. p. 1280. IOAN. HENRICVS CHRIST. *de SELCHOW in Elem. Antiq.* P. I. Lib. II. cap. VII. *Sect.* III. §. 311. pag. 220. ipsos tamen absentes singulari munitos fuisse priuilegio, persuadere mihi non possum. cf. IO. NIC. FVNCCIUS *in comment. ad XII. Tabb.* pag. 102. *seqq.*

§. X.

2) AN EX VSV SAECVLI REMPUBLICAM INSEQVENTIS.

Ita vigente adhuc republica. Quamuis autem morem illum reos praesentes per adparitores s) siue exequutores

quib. causf. maiores. CICERO *pro Iudiciis* L. I. cap. 18. p. 449. *seq.* de
Quint. Cap. VI. CUIACIUS *Lib. SELCHOW* *l. cit.* §. 313. p. 221.
 X. Obs. 10. DVARENVS *Disput.* s) Hos VLPIANVS manum
armiuerf. I, I. GOVEANVS *Leff.* vocat praetoris militarem, in L. 68.
iur. Lib. I. cap. 47. SIGONIUS *de* D. de R. V. de eorum officiis vid.

NIEV.

quutores citandi CONSTANTINI demum MAGNI aetas produxerit t), & ad eius vsque tempora priuata in ius vocatio intuitu reorum praesentium vigerit, circa absentium tamen citationem, iam ante GORDIANI aeuum quaedam immutata esse videntur u). Quum enim saepe accideret, vt qui absentes contumaciae subierant poenam, postea domum reduces, vel ob iustam citationis edictalis ignorantiam x), vel ob absentiae necessitatem y) ad restitutionis in integrum prouocarent auxilium,
ex

- NIEVPORT *in rituum Romanor. explicat.* Sect. II. cap. XV. p. 190. deque variis eorum diuisionibus vid.
- IOAN. MATTHIAS GESNER. *in Thesauro linguae & eruditionis Romanae* Tom. I. col. 395. conf. 10.
- GEORG. ESTOR *de iure magistratus non rogati a iudicante, exsequendi sentent. quam tulit magistratus provinciae alius.* Cap. I. §. XVII. p. 12. & C. II. §. XVIII. p. 13.
- t) GERARDVS NOODT *in comm. ad ff. Tit. de in ius voc.* pag. 55. VLRICVS HVBERTVS *in praelect.* ad ff. Tit. eod. §. I. pag. 990. NOTOMANN. *Antiq. Roman.* V. 5.
- ANT. MATTHAEI *disput. de iudiciis VI. th. 5.*
- u) *Epistola GORDIANI ad A. SEVERVM in L. 2. C. quomodo & quando iudex.*
- x) EIVSDEM *Epistola ad A. ANTISTIVM in L. 3. Cod. eiusd. tit.*
- y) IMPP. DIOCLETIANVS & MAXIMIANVS *in L. 10. cit. Tit. EDICTVM PRAETORIS ex VIPIANO Lib. XII. ad Ed. in L. 1. §. 1. ex quibus causis maiores. VLPIANVS Lib. XI. ad Edict. in L. 7. in f. de minoribus. HERMOGENIANVS Lib. I. iuris Epitom. in L. 53. §. 2. & 3.*

ex vsu aetatis rempublicam subsequenter inualuisse videtur, vt ad praescindendas omnes reorum excusationes, iudices interdum loco citationis edictalis z) per litteras vel denunciationes a) reis bellum, quod contra eos parabatur, indicarent. b) Qui modus denunciandi moribus quidem postea receptus c) & constitutionibus principum adprobatus est. d) Qua ratione autem in territorio iudicis alterius, iurisdictioni subiecto fuerit expeditus, de eo altum in LL. nostris obtinet silentium. Quare ad iuris nostri

π. de re iudicata. SYN. BASIL. VIII. Tit. I. ex. Lib. IX. Tit. I. cap. 60.

z) DIOCLETIANVS & MAXIMIANVS in L. 9. Cod. quomodo & quando iudex. IVLIVS PAVLVS Recept. Sent. Lib. V. Tit. V. §. 6. pag. m. 784.

a) Et quidem trinas, ita enim IVLIVS PAVLVS Rec. Sent. Lib. V. l. cit. TRINIS LITTERIS vel edictis, aut vno pro tribus dato, aut TRINA DENVNCIATIONE conuentus, nisi ad iudicem a quo sibi denunciatum est, aut cuius lit-

teris vel edictis conuentus est, venerit, quasi in contumacem dista sententia, auctoritatem rerum iudicatarum obtinet.

b) EDICTA affigebantur, LITTERAE ad reum mittebantur, DENUNCIATIONES per executores fiebant: verba sunt DIONYSII GOTHOFREDI in notis ad Paul. l. c. num. 22. p. m. 784.

c) IMPR. DIOCLETIANVS & MAXIMIANVS in L. 7. C. quomodo & quando iudex.

d) IIDEM in L. 9. C. eiurd. tit.

nostri analogiam recurrendum est, in decidenda hac quaestione, & quum ille, qui in alterius territorio ius dixerit, iurisdictionem eius violasse videatur, e) litteris vel requisitorialibus, vel supplicatoriis, vel compulsorialibus, secundum distinctionem supra traditam, magistratus hoc casu vfos esse, ratio atque natura iurisdictionis docet. Videri quidem poterat, ciuem saltem Romanum, ob forum originis, quod Romae habebat, hac ratione sine litteris etiam requisitorialibus Romam euocari potuisse f), quum constituto alibi domicilio huic foro praeiudicium fieri non debeat g). Enimuero licet, qui alibi degebat ciuis Romanus, v. g. in prouinciis, forum ille quidem originis in tantum retinebat, vt ad munera publica h) Romae vel in municipio obeunda compelleretur;

e) cf. DAV. MEVIUS P. VII. dec. 390. IVST. HENN. BOEHMER *comp.* π. L. II. Tit. IV. §. 16. lit. d) CHRIST. LEONHARD LEVCHT *de turbatione iurisdictionis in tractatibus Acad.* p. 606. seq.

f) conf. CICERO *de Legibus* L. II. c. 2.

g) IULIVS PAVLVS *Sentent.* Lib. I. in L. 22. D. *ad municip.* & *de incol.*

h) IO. GOEDDAEVS ad L. 190. D. de V. S. num. 4.

retur; si tamen domicilium Romae plane non haberet, *i*) quin iurisdictioni magistratus prouinciam regentis plene fuerit subiectus, neque adeo sine eius praesentia ei lis Romae denunciari potuerit, facile est ad animaduertendum, licet de forma denunciationis non constet, neque etiam probari possit, vtrum litterae requisitoriales fuerint adhibitae, vel simplici ad magistratum facta rei delatione res confecta fuerit.

§. XI.

b) AN IN EVOCATIONE TESTIVM.

Haecenus de in ius vocatione. Transeo ad testium euocationem. Euenire nempe, vti & hodie solet, quam saepissime poterat, vt in iudiciis priuatis ad rite suscipiendam probationem testibus opus fuerit, alterius quam eius, coram quo actio instituta erat, potestati subiectis. Quid autem tunc faciendum? Dabatne is, qui iuri dicundo praererat, litteras subsidiales ad eum, cuius iurisdictionem testes agnoscebant? Atque hoc factum esse non puto. Is enim, qui ius dicebat, partibus curam rite perficiendae probationis

i) VLPPIANVS Lib. 60. ad Edictum L. 19. §. 2. in f. D. de iudiciis. GERARD. NOODT ad tit. de iudic. pag. 153.

bationis relinquebat, sique ea per testes facienda, non testimonium ipse testibus denunciabat, sed partibus facultatem dabat testibus testimonium denunciandi. Hi vero vel ipsi testes adibant eosque precibus suis aut largi praestatione viatici commouebant, ut in iudicio se sisterent *k)* vel litteras ad eos mittebant, eosque rogationibus suis inducebant, ut testimonium tabulis mandarent sibi transmitterent, *l)* quod non in publicis tantum iudiciis, verum in priuatis etiam factum esse legitur, licet quae de denunciatione testimonii relata sunt apud veteres, proprie de publicis intelligenda sint iudiciis. Quodsi autem testimonium dicere detrectarent testes, non iudex, coram quo causa ventilabatur, eos euocabat, atque litteras requisitoriales ad eum, cuius iurisdictioni subiecti erant, mittebat *m)*, sed pars eorum testi-

k) CIC. *pro Flacco* Cap. VI. ID. *in Verrem* Act. I. c. 2.

l) QVINTILIANVS *Declam.* V. 6. CIC. *in Verrem* Act. I. cap. 5. HEINECCIUS *Antiq.* IV, XVIII, 27. P. 335.

m) conf. CAROLVS SIGONIVS *de iudiciis Lib. I.* cap. 25. pag. m. 499. Nec obstat referri-

ptum DIVORVM FRATRVM in L. 3. §. 6. *D. de testibus*, quod euocationem a iudice faciendam innuere videtur, quum illud non de priuatis sed de publicis iudiciis intelligendum sit, sicuri hoc ex inscriptione citatae L. 3. *D. de testibus* adparet.

testimonio vsura magistratum, cui subiecti erant, precibus suis adibat, vtque is ab iis testimonium extorqueret, petebat.

§. XII.

c) AN IN EXECVTIONE SENTENTIARVM.

Progredior¹ ad sententiae executionem. Sententia autem vel Romae lata erat vel alibi. Si Romae lata, bona autem, in quae executio facienda, in prouincia sita essent, praetor vel ipse executores in prouinciam mittebat ⁿ⁾, vel praefidi prouinciae executionem mandabat, idque non per litteras compulforiales, sed quas requisitoriales vocamus, quod ideo maxime est probabile, quod non ea fuit magistratus praetorii dignitas, vt pro imperio aliis magistratibus praesertim in prouinciis, quae separato fere singulae iure utebantur, quaedam facienda iniungere potuerit, ^{o)} vt adeo quae pro imperio adornari non poterant, precibus scriptis, h. e. litteris subsidialibus peragi debuerint. Si autem in prouin-

ⁿ⁾ exemplum est in L. i. C. de execut. rei iudicatae, vbi iudex auctoritate praetoris (arg. L. 15. §. 1. ff. de re iudicata) pignora capi & distrahi iusserat.

^{o)} Par enim in parem imperium

non habet, ait VLP IANVS Lib. IV. de Fideicommiss. L. 13. §. 4. *π. ad Sc. Trebell.* PAVLVS Lib. XIII. ad Ed. L. 4. ff. de arbit. Neque obstat, quod VLP IANVS Lib. III. de Off. Conf. asserat, rescriptum esse ab impera-

prouincia sententia lata, atque vel Romae vel in alia prouincia executionis fitum erat obiectum, tunc pars victrix ibi, vbi pignora capienda vel immissio in bona facienda erat, actionem iudicati instruebat, p) sicque ea sine litteris requisitorialibus consequebatur, ad quae adipiscenda ex sententia lata ei ius quaesitum nascebatur q). Hoc tamen etiam casu litteris requisitorialibus locum fuisse suspicor r).

II.) IN

peratore: *Sententiam Romae dictam etiam in prouinciis posse praesides si hoc iussi fuerunt ad finem persequi*: L. 15. §. 1. ff. de re iudicata, quum hic iussus non a praetore, sed a principe praecedente ad eum facta relatione, processisse intelligendus sit. *RODINVS III, de republic. Lib. VI. & GOTHOFREDVS ad L. 15. ff. de re iud. n. 6.*

p) Haec enim institui potest vbi-
cunque locorum reus forum fortitur. *BARTOLVS in L. 15. ff. de re iud. REBVF. tr. de litteris requisitor. p. 287. Glossa II. §. 4. CUIAC. T. IV. ad L. III. Resp. Papin. STRVV.*

Syntagma I. C. exerc. 44. th. 16. WISSENBACH ad tit. de re iudicata & eff. sentent. theor. 9. BRUNNEM. ad cit. L. 15. de re iud. n. 4. p. 380. MEVIUS P. VI. Dec. I. n. 10.

q) Exemplum est in *PAPINIAN. L. III. Responsor.*, vbi contra tutores puellae in loco domicilii actione mutui conuentus, quum mutuum restituere damnati essent, postea in loco contractus actio iudicati instituta est. L. 45. §. 1. ff. de iudiciis.

r) arg. L. 15. §. 1. ff. de re iudicata.

II.) IN IVDICIIS PVBLICIS s)

a) CIVIVM.

§. XIII.

1) AN IN VOCATIONE IN IVS.

Haec de iudiciis priuatis. In iudiciis publicis eodem, quo in priuatis, modo in ius vocationem factam esse, eorum ratio atque natura docet. t) Reus igitur ab accusatore praecedente nominis delatione, prehensus, volens in iudicium ducebatur, nolens trahebatur. Sin vero is, cui negotium parabatur, abesset, u) expectandum tamdiu erat,

s) De iudiciis populi separatim agere dubitavi, cum 1) quia iam ab a. V. C. DCIV. CENSORINO ac MANILIO COSS. initium a repetundis LEGE CALPVRNIA PISONIS factum est (PIGHIVS Tom. II. *annal. Pop. Rom.* pag. 447.) vt quae antea apud Populum in comitiis agerentur iudicia, singula, singulis Legibus sensim quaesitorem perpetuum nanciscerentur, atque adeo iudicia populi tandem omnia cessarent, praesertim quum ipsa adeo perduellio, Praetorem suum, perpetuum quaesitorem nancisceretur. cf. *Miscellaneae Obseru. Belg.* T. X. p. 257. sqq. CAROLVS SIGONIVS *de antiquo*

iure prouinciarum Lib. II. c. 4. G. L. BOEHMER de delictis extra territorium admissis §. 1. de SELCHOW Antiq. P. I, Lib. II. c. VII. S. I. §. 252. p. 168. tum etiam 2) quia iudicia publica ea retinuerunt omnia, quae de literarum requisitorialium & vsu & non vsu in iudiciis populi occurrerant.

r) SIGONIVS *de Iudiciis Lib. II. c. 8. p. 553.*

u) praesertim si reipubl. causa absentes esse deprehenderentur, quod Augustus adhuc priuatus petiisse dicitur. vid. SVETONIVS *in Aug.* cap. X.

C 2

erat, donec eius reditus in ius vocationi locum praeberet
 x). Quae quum ita sint, ad vocationem in ius quod ad-
 tinet, eam sine omni litterarum requisitorialium expedi-
 tam fuisse auxilio, quis est, qui non videat. y)

§. XIV.

2) AN IN CITATIONE.

Non raro autem accidebat, vt iudicii perficiendi causa
 tam accusator quam reus citandi essent. z) Quid si tunc
 reus a) se non sisteret? Tunc ob criminis conscientiam
 absens

x) CAR. SIGONIVS *l. cit.* p. 552.
 y) In iudiciis populi vel scito de
 crimine quodam quaestio ad certum
 magistratum deferebatur, LIVIVS
 IV, 51. IDEM XXXVIII, 54. vel dies
 reo ab accusatore dicebatur. Qua di-
 cta aut vades dandi, si causa capitalis,
 LIVIVS III, 13. IDEM XXV, 4.
 aut praedes, si non capitalis, GELLIUS
Noct. Att. VII, 19, quod si hoc fa-
 cere non posset reus in carcerem
 abducebatur. GELLIUS *l. cit.* Sin
 autem faceret, dimittebatur e foro.
 LIVIVS Lib. III, c. 13. HEINECC.

Antiquit. IV, XVIII, 38. p. 343.
 SIGON. *de Iudic.* Lib. III, c. 7. p.
 697. & 698. PLAVTVS *Perf.* II,
 4, 13. GERHARD. NOODT *de lu-
 risdict.* II, 20. hic ergo eodem quo
 in iudiciis publicis modo litterarum
 requisitorialium vestigium non oc-
 currit.

z) SIGONIVS *de Iudic.* Lib.
 II, c. II, p. 564.

a) Accusatore non comparente
 eximebatur accusati nomen de reis.
 Exemplum vide in ASCONIO *in
 Argum. Orat. pro Cornel.* p. 124.
 Ibi.

absens esse censebatur. Quare non litteris accusatoris petebatur, sed criminis damnabatur & exilium, in quod sponte migrauerat, iustum ei esse b) iudicum statuebatur sententia c).

§. XV.

3) AN IN TESTIVM EVOCATIONE.

Progredior ad testium euocationem. d) Duo autem testium erant genera in iudiciis publicis, alii voluntarii, alii

Ibi. Postera die cum P. Cassius affe-
disset, & citati accusatores non
adessent, exemptum nomen est de reis
Cornelii. de SELCHOW l.c. §. 264.
p. 175. SIGONIVS l.c. cap. XI. p.
564. HEINECC. *Antiquit.* IV,
XVIII, 22. p. 330. Post S. C. Tur-
pillianum autem ab A. V. C. 814.
hoc sub poena calumniae non am-
plius licuit. TACITVS XIV, 41.
NOORDKERK ad L. Petroniam
pag. 138.

b) Exemplum habet ASCONIVS
in *Milonian.* p. 205. Milo apud L.
Fabium *Quaestorem iterum absens,*

damnatus est de vi. SIGON. HEI-
NECC. & de SELCHOW ll. cit.

c) Eadem ferme ratio erat iudi-
ciorum populi, in quibus si citatus
neque excusatus non affuisset, ei
pro arbitrio magistratus poena ir-
rogari poterat. SIGON. *de Iud.* III,
cap. 8. p. 698.

d) de numero testium in iudi-
ciis publicis determinato vid. LEX
MANILIA, quam ex FRONTINO
in *Lib. de limitibus* exhibet SIGON.
de Iud. I. cap. 25. pag. 499 & EDI-
CTVM PRAETORIS *de recupe-*
ratorio iudicio, quod ex PROBO

alii necessarii. Illis accusator simul cum reo, his solus utebatur accusator e). Ii igitur quorum testimonio reus uti vellet, nisi eos precibus suis commoueret, cogi non poterant. f) Ii autem, quibus accusator ad suscipiendam probationem utebatur, vel ab eo promissionibus inducebantur, g) ut sponte testimonium praestarent, h) vel si sponte facere detrectarent, testimonii denunciatione terrebantur h*) vel denique testimonium ipsis publice denuncia-

in libro de notis excerptum tradit SIGON. l. c. de numero testium in repetundis vid. VALER. MAXIM. VIII, 1.

e) QUINTIL. V, 7. *Duo erant generat testium, aut voluntarium, aut eorum, quibus iudex publicis iudiciis lege denunciare solet. Quorum altero utraque pars utitur, alterum accusatoribus tantum proprium est.*

f) QUINTIL. l. c. PLINIVS Lib. V. ep. 20. §. 2. *Interdum tamen ipsi reo testium euocatio permittebatur. ERISSEON. Sel. iuris Antiquit. II, 1. p. 49. Quod extestimoni Plinii l. c. quum Varenus am-*

bitus accusatus esset adparet, qui actum esse ait in senatu: ut in posterum sicut accusatoribus inquirendi testibusque denunciandi potestas esset, ita reis quoque esse deberet PLIN. VI. 29. §. 11. seque pro Varenus, id postulante, dicentem, obtinuisse. IDEM VI, 5, §. 2.

g) exemplum Laelii largi praestatione viatici, testes inducentis vide apud CIC. pro Flacco c. VI.

h) CICERO l. c. idque mediantibus tabulis fieri poterat. IDEM in Verrem I, 5. CALLISTRATVS Lib. IV. de cognitionibus in L. 3. §. 4. de testib. HEINECC. Antiq.

nunciabatur, quod tam ab accusatore i) qui ipse testes, praecedente nempe Praetoris iussu k) adibat l) quam a praetore m) ipso n) fieri poterat o). Quod vero hoc, utroque casu litteris requisitorialibus vsi sint magistratus probabile non est. Lege enim a Lucio Pisone Censorino & Manilio Coss. a. V. C. DCIV. de repetundis lata, & Legibus reliquis de criminibus publicis, quae eam insequutae sunt p), populus potestatem suam de criminibus

tiq. XIV, XV, 27. p. 33. quod tamen postea principum constitutionibus immutatum est. CALLISTRATVS L. cit. in L. 3. §. 3. ff. de testibus.

b*) Ita CICERO pro Flacco cap. VI. eos (ait) qui domo exire nollebant, testimonii denunciatione terruit, cf. ERN. IMMUNVEL TENZEL de tortura testimonium. cap. III. §. 3. seqq. pag. 64.

i) CICERO pro Flacco cap. VII. VENULEIVS Lib. II. de iudiciis publicis in L. 20. D. de testibus. Constituit. HONOR. & THEODOSII in L. 12. C. ibid.

k) TACIT. Annal. XIII, 52.

l) CICERO in Verrem Act. I, c. 2.

m) FRAN. POLETTI historia fori Romani Lib. III. c. VII. p. 247. qui & interdum ipse iudex quaestionis erat. Interdum vero hoc munus alicui e iudicum numero deferrebat. POLETTVS l. c. in corollar. n. 2. p. 248. quo facto iudex ea, quae ad cognitionem pertinebant, praetor autem ea, quae meri imperii erant, sibi vindicabat. POLETT. l. c.

n) QVINTIL. loco alleg.

o) Atque tunc testes testimonium praestare obligati erant. PLINIVS II, II. §. 5. IDEM III, 9, 29.

p) de SELCHOW l. c. P. I. L. II, cap. VII. Sect. I. §. 252. p. 168.

minibus iudicandi, in quaestorem & iudices quosdam ei adiunctos transtulerat. q) Qui quidem, ob insignem sibi a populo demandatam potestatem, a litterarum requisitorialium necessitate immunes fuisse non immerito videntur. r)

§. XVI.

4) AN IN EXECVTIONE SENTENTIARVM.

Supereft, vt de sententiis dicamus, & an in earum executione litteris requisitorialibus locus fuerit. Ante autem quam de ipsa sententia agamus, praemonenda quaedam necessario erunt, vt ea, quae insequuntur, eo facilius queant intelligi. In iudiciis nempe publicis, dies aliqua a praetore dicebatur, qua cognitio suscipienda erat. s) Hac veniente accusator & reus a praecone iussu praetoris

q) Testatur hoc CICERO *pro Flacco* cap. I. *Quem obtester? quem implorem? - - An populum Romanum? at is quidem omnem de bonis potestatem tradidit vobis.* cf. POLETTVS III, 7. p. 242.

r) Neque diuersam fuisse iudiciorum populi rationem, eam ob

causam suspicor, quod in iis eodem, quo in iudiciis publicis, modo probatio & suscepta & peracta sit, SIGONIVS III. cap. IX. p. 699.

s) CIC. *in Vatini.* cap. 14. ASCONIVS p. 40. & p. 77. de SELCHOW *Antiquit.* Parte I. Lib. II. cap. VII, Sect. II, §. 264. pag. 175.

ris citabantur. Si tunc reus se non sifteret, exsilium ei irrogabatur, *τ*) non autem mandato aliquo comprehensorio ipsum iudex persequeretur, *υ*) sin vero compareret, eadem

τ) Ita sub imperatoribus. Sub libera enim republ. non irrogabatur exsilium, sed reus poenam cuitatus, antequam sententia dicta esset, exsulatum abibat, & pronunciabatur deinde videri eum in iusto exsilio esse. vid. *supra* §. 13. & LACTANTIUS *de Orig. error.* XI, c. 2. exsilium enim quasi ara erat, quae eos contra Legum rigorem tuebatur. CIC. *pro Caecina* cap. 34. *Exilium enim non supplicium est, sed perfugium portusque supplicii. Nam qui volunt poenam aliquam subterfugere aut calamitatem, eo solum vertunt, hoc est, sedem ac locum mutant. Itaque nulla in Lege nostra reperietur, ut apud ceteras ciuitates, maleficium vllum exilio esse multatum. Sed cum homines vincula, neces, ignominiasque vitant, quae sunt Legibus constitutae, con-*

*fugiunt quasi ad aram in exsilium: qui si in ciuitate Legis vim subire vellent, non prius ciuitatem quam vitam amitterent. Exemplum Lucii Tubuli sponte exilium subeantis vide apud CICERONEM de Finibus Lib. II. c. 16. Quid autem sub imperatoribus hac in re immutatum, tradunt DIO CASSIUS Lib. LV. pag. 562. Lib. LVI. pag. 587. TACITVS III, 68. IV, 13. 21, VI, 30. IACOBVS CUIACIUS XX, 31. BARNABAS BRISSONIVS *Selec. Antiq.* III, 5.*

υ) Hoc exinde concludo, quod Romani cum quibusdam ciuitatibus, quas foederatas dicebant, pactum ini-erint de recipiendis eis, qui ex vrbē agroque Romano aufugissent. de SELCHOW *Antiquit.* P. I. Lib. I. cap. III, §. 60. p. 39. IDEM P. III. cap. III. §. 828. pag. 589.

D

eadem adhuc die, x) sententia ferebatur, y) reusque adhuc praesens adprehendebatur z), & prouti sententia iudicum iudicatum erat, puniebatur. In hac ergo iudiciorum publico-

x) Interdum etiam eadem die iudicium ad finem perducere non poterat, ASCON. in *Cornel.* p. 1308. vel ob *ampliationem*, vel ob *comperendinationem*. I. Ampliatio erat, quum iudici nondum liquebat ob causae difficultatem. Haec ergo erat voluntaria dilatio ab arbitrio iudicis dependens. II. Comperendinatio erat, quum iudex non poterat, etiamsi vellet, ea die, qua causa dicta erat, iudicare. Id quod LL. interdum introduxerunt. Vel, 1) vt ne iudex orationis eloquentia ad temere iudicandum se abripi pateretur, sed remisso adfectu, quem orator excitauerat, iudicaret; vel 2) vt rei interdum ideo acerbiori conditione venteretur. Hoc factum e. g. est Lege Pompeia de ambitu. CICERO *ad Attic.* X, 4. IDEM *in Bruto* c. 95. item L. Seruilia de repetundis. CIC. *Verr.* I, 9. AV-

GVSTINVS *de Legib.* pag. 32. ERNESTI *index Legum voce Acilia & Seruilia*. Quod si autem sententia ex his causis in alteram diem differenda erat, tunc noua cognitionis die a praetore praestituta, eadem, vt supra mentionem feci, ratione res expediebatur. conf. HEINECC. *Antiquit.* IV, XVIII, 33. pag. 339. & SIGONIVS *de Iud.* II, 20. p. 585. IDEM II, 22. p. 592. quitamen quodammodo dissentiunt.

y) ASCON. p. 187. & 191. BRISONIVS *Sel. iur. Antiquit.* II, I. p. 50. sqq. de SELCHOW *Antiquit.* I, II, VII, II, §. 265. p. 175.

z) quibus auxiliis ad adprehendendos reos vsi sint, de eo vid. PLVTARCHVS *in Caes.* p. 708. CICERO *pro P. Quinct.* c. XX. VAR. MAXIMVS. VII, 7. 6. HEINECC. *Antiquit.* IV, XVIII, §. 33. p. 339.

blicorum parte, litteris requisitorialibus locum non fuisse, iuris ratione commotus contendere non dubito. a)

§. XVII.

b) PROVINCIALIVM.

Non autem vindicta criminum publica eodem, quo ciues, modo prouinciales etiam scelestos claudio persequebatur pede, verum ii, qui in prouinciis nefando crimine quietem turbauerant publicam, vt in eadem etiam prouincia b) poenae suae lugubri exemplo, alios a scele-

rum

a) Neque diuersa erat iudiciorum populi ratio, si quis indicta iudicii die se non sisset. cf. SIGON. III, 14, p. 711. ibique exemplum *Postumii & Fuluii*. Namque etiam in iudiciis populi exilium voluntarium tum auxiliis SIGON. III, 13, p. 709. tum excusationibus reorum adnumerabatur. vid. LIVIVS III, 13. *Ita Quinctius Caeso -- dimissus e foro nocte proxima in Tuscos in exilium abiit. Iudicii die cum EXCVSARETVR solum vertisse exsilii causa, nihilominus Verginio comitia*

habente, collegae adpellati dimisere concilium.

b) Quum enim ex iuris Romani principiis, meri concessio imperii, ad delicta intra fines iurisdictionis commissa adstringeretur, omnia crimina in loco delicti vindicanda erant. CALLISTRATVS Lib. VI. *de cognit.* L. 28. §. 15. ff. *de poenis*. Quare etiam IMPER. VALENS atque THEODOSIVS constituerunt: *ibi oportere criminum iudicia fieri, ubi facinus dicitur admissum.* L. 10. & 16. *Cod. Theod. de accusat.* Atque

D 2

rum patratione deterrerent, omni modo a praesidibus c) prouinciarum requirebantur d), & reperti pro re nata puniebantur e). Quae in reos fugitiuos inquisitio, quum firei in alia latitarent prouincia, non alia ratione quam per litteras

que hoc eodem modo seruabatur, siue reus ex eadem esset prouincia, siue non. PAPINIANVS Lib. XVI. *Responforum* L. ult. D. de accusat. PAVLVVS Lib. XIII. ad Sabinum in L. 3. ff. de Off. praesid. Hinc neque forum deprehensionis, neque domicilii, in iudiciis publicis competens erat. BOEHMER *Diss. de delictis extra territorium commissis* §. 2. p. 4. & §. 5. p. 9. & 10.

c) Voce hac in sensu generali sumpta, qua quemcumque prouinciae rectorem denotat. MACER Lib. I. de Off. praesid. in L. I. D. de Off. praesid. FLOR. Lib. IV. cap. 3. STAT. v. Sylv. 2. Namque omnes, qui vniuersas prouincias regebant, gladii potestate gaudebant. VIPIANVS L. I. Opin. L. 6. §. 8. de Off. praesid. sicque animaduertere in facinorosos homines debebant. GE.

CHRIST. GEBAVERI *Programma de differentia inter proconsulem & legatum Caesaris* Goett. 1737.

d) In Mandatis enim principum erat, vt curet is, qui prouinciae praest, malis hominibus prouinciam purgari. PAVLVVS Lib. XIII. ad Sabin. L. 3. de Off. praesid. Eodem modo ait ULPIANVS Lib. VII. de Off. procons. *Congruit bono & graui praesidi curare, vt pacata atque quieta prouincia sit, quod non difficile obtinebit, si sollicitus agat, vt malis hominibus prouincia careat, eosque conquirat. Nam & sacrilogos, latrones, plagiarios, conquirere debet, & prout quisque deliquerit, in eum animaduertere.* L. 13. pr. de off. praesid.

e) ULPIANVS l. c. in cit. L. 13. pr. de Off. praesid.

litteras requisitoriales expediri potuerit, plura hic litterarum requisitorialium, tam in denunciatione citationis, iis facienda, qui absentia sua iudicii retardabant (seueritatem, e*) quam in adprehensione eorum, f) qui fuga sua imminentem poenae tempestatem euitare studebant, occurrunt vestigia. g)

§. XVIII.

e*) Quum enim a Diuo Traiano (ULPIANVS Lib. VII. de Off. proc. L. 5. §. I. D. de poen.) atque Senero & Antonino rescriptum sit absentem puniri non debere, MARCIANVS Lib. II. Publicorum L. I. ff. de requir. reis, & Traianus constituerit de suspicionibus aliquem damnari non posse. ULPIANVS l. cit. factum est, ut ii, qui criminis alicuius incurrerant suspicionem, a magistratibus adnotarentur, eaque adnotatio ab iisdem reis denunciaretur. Hoc quomodo factum sit, docet MARCIANVS Lib. II. Publicorum. Praesides prouinciarum circa requirendos reos hoc debent facere, ut eos, quos adnotauerint Edictis adesse iubeant, ut possit in-

notescere eis, qui adnotati sunt: sed & LITTERAS AD MAGISTRATVS, VBI CONSISTVNT, MITTERE, ut per eos possit innotescere, requirendos eos esse adnotatos. L. I. §. 2. ff. de requirendis reis.

f) MACER Lib. II. de Officio praesidis. SOLENT PRAESIDES prouinciarum, in quibus delictum est, SCRIBERE AD COLLEGAS SVOS, ubi factores facinorosi agere dicuntur, & DESIDERARE, ut cum prosecutoribus AD SE REMITTANTVR; & id quoque quibusdam rescriptis declaratur. L. 7. D. de custod. & exhibit. reor.

g) Singulare prorsus requisitionis exemplum exstat in L. 2. C. de his qui latrones, ubi IMP. MARCIAN.

§. XVIII.

3) IN PERSECVTIONE RERVM SVARVM.

Corollarii loco addo quaestionem de modo, quo domini, res suas fuga vel furto, ablatas persecuti sunt. Si, quis autem rem suam persequeretur, res haec aut feruus, qui sui ipsius furtum commiserat, aut alia res domino suo furto ablata erat. Quare de inquisitione primum in feruos fugitiuos, deinde in res furtiuas agemus.

§. XIX.

a) AN IN PERSECVTIONE SERVORVM.

Si quis autem fugitiuum requirere volebat, vel a magistratu suo, litteras, impetrabat ad magistratum eius loci,

iudices iubet implorare auxilium tribunorum mediantibus litteris requisitorialibus, si latrones in praedio commorantes exsequutores pepulerint. Verba constitutionis ita concepta sunt. *Sin autem propter multitudinem forte eorum, qui in praedio sunt, ciuile adminiculum sufficere non posse constiterit, & memorati audaces executoribus obiecerint manus, vel alias parere distulerint; TUNC IVDIX PROVINCIAE memor periculi sui, a*

viro deuoto tribuno, seu primatibus militum, qui in locis sunt, AVXILIVM POSTVLET; et per militarem manum correpti accusati, sine damno atque laesione cuiuslibet Legibus offerantur, & conuicti poenas subeant competentes -- TRIBVNI etiam suae primates numerorum (vel officiorum) qui in locis sunt, ADMONITI PER LITTERAS IVDICIS, si adminiculum militare praebere noluerint -- acerrima condemnatione feriuntur.

loci, vbi seruus delitescebat, directas, *b*) vel ipse magistratum, in cuius prouincia seruus morabatur, adibat, eiusque auxilium implorabat, atque is ex DIVORVM MARCI & COMMODI constitutione obligatus erat omni modo eius inquisitionem subleuare. *i*) Priori ergo casu vestigia quaedam litterarum occurrunt. Verum enim vero si has ratione animoque lustremus, facile quisquam diiudicabit, eas magis compulsoriales vel intercessionales, pro diuersa

b) neque magistratus ei has denegare poterant. Siue inquirens ciuis fuerit siue prouincialis.

I) Ciuibus enim Teste VLPIANO Lib. I. ad Edict. Lex fauua prospexerat & Scetum Modesto consule latum, (quibus cautum) vt fugitiuus inquirere volentibus, litterae ad magistratus dentur, multa etiam centum solidorum in magistratus statuta, si litteris acceptis inquirentes non adiuuent L. 1. §. 2. pr. ff. de Fugitiuiis.

II) Prouincialibus teste VLPIANO Lib. VII. de Off. procons. rescri-

ptum Diui Pii prospexerat. Verba eius sunt: *Diuis Pius rescripsit, cum, qui fugitiuum vult requirere in praediis alienis, posse adire praesidem litteras ei daturum.* L. 3. ff. de fugitiuis.

i) Ita VLPIANVS Lib. I. ad Edict. Est etiam generalis epistola Diuorum Marci & Commodi, qua declaratur, & praesides & magistratus & milites stationarios, dominum adiuuare debere (in) inquirendis fugitiuis. L. 1. §. 2. in f. ff. de fugitiuis, cf. L. 4. de off. praef. vigil.

sa eorum, qui dabant, dignitate, quam requisitoriales dici mereri. k)

§. XX.

b) AN IN INQVIVITIONE IN RES FVRTO ABLATAS.

Ad res furuias accedo. Hae autem duplici modo requirebantur. Vel enim cum lance & licio l) ex latebris furum eruebantur, qui modus vetustissimus erat m) & iam Gellii temporibus in defuetudinem abierat. n) Vel testi-

k) Simile tamen quid habent cum mandatis comprehensoriis hodiernis, quae *Steckbriefe* dicuntur.

l) Quid lanx sit, quid licium? de eo differere festinatio prohibet, vid. tamen GELLIVS *Noct. Attic.* XI, 13. *Ibid.* XII, 3. IDEM l. c. XVI, 10. SVETONIVS *Calig.* cap. XXVI. PETRON. *Satyr.* cap. XXXV. & LVII. FESTVS *ad vocem lanx.* ALEX. ab ALEX. *gen. dier.* VI, 10. TVRNEB. XXX. *aduers.* 23. FRANC. BALDVIN. *comm. ad §. 4. Instit. de Oblig. quae ex delicto nascuntur.* ARNOLDVS VINNIVS *in comment. ad cit. §. 4. Inst. p. m.* 737. HEINECCIVS

ad Vinn. l. c. & in Antiquit. IV, I, §. 13 - 21. p. 166. - 173. ABRAHAM. WILINGIVS *de furto per lancem & licium concepto.* VLERIC. HVBERVS *pracl. ad Inst. ad tit. de Obl. quae ex del. nasc.* §. 7. p. 359. IOAN. ORTW. WESTENBERG. *principia iuris sec. Ord. Inst. cit. tit. §. 34.* p. 173.

m) iam Athenis vfitatus PLATO *de LL.* XII. p. 691. SOCRAT. *de nubib.* v. 498. VINNIVS l. cit. & LL. XII. *Tabb. Romae receptus.* HEINECC. *l. c.* §. 13. p. 167.

n) GELLIVS *Noctib. Attic.* XVI, 10.

testibus adhibitis furtum in domo aliena quaerebatur. o) Qui modus iam ante Iustiniani tempora vsitatus, in locum prioris successisse videtur. p) Rerum autem furtiuarum inuestigationem siue adhibitis lancis & licii solemnibus, siue testibus praesentibus facta fuerit, si in loco alterius, quam vbi furtum perpetratum erat, iurisdictioni subiecto instituenda esset, iisdem indiguiffe eodemque modo conceptis litteris, quibus in persecutione fugitiuorum utebantur, arbitror. q) Quare eadem de inquisitione in res furtiuas valent, quae supra (§. 19.) de persecutione seruorum fugitiuorum docui.

o) §. 4. *Inst. de Obl. quae ex delicto nasc.*

p) VINNIVS *in comment. ad Inst. l. c. p. 737.*

q) Namque 1) actus intra limites alterius iurisdictionis suscipien-

dis erat, vti in persecutione fugitiuorum 2) & in inquisitione in res furtiuas & in inuestigatione seruorum fugitiuorum res aliqua furto ablata requirebatur. vid. supra §. 19. in f.

E

CAP. II.

CAP. II.
DE LITTERIS REQUISITORIALIBVS EX VSV
IVRIS IVSTINIANEI.

§. XXI.

1) AN EX EIVS PRINCIPIIS OBTINEANT.

Exposita litterarum requisitorialium ante Iustiniani aetuum formula, de iis nobis nunc agendum erit constitutionibus, quae a Iustiniano conditae ad naturam litterarum requisitorialium ex nouioris Iurisprudenciae principiis determinandam spectant. Atque si animo paullo altiori hanc rem consideramus, pauca quidem in iure Iustiniano occurrunt litterarum requisitorialium vestigia, magis tamen perspicua atque clara quam ea, quae ex priscis reipublicae moribus de hisce litteris manserunt.

§. XXII.

a) IN CAUSIS CIVILIBVS.

i) *in citatione.*

Sede imperiali Constantinopolim translata mutatam esse citationis naturam, iam supra monui. r) Si ergo, qui quon-

r) Csp. I. §. 10.

quondam vi priuata in ius vocabantur, nunc per adparitores s) publica iudicis citabantur auctoritate. Quum autem adparitores eiusmodi in alterius iudicis territorium temere mitti non potuerint, tum quia iudex, qui eos mitteret, extra fines suae iurisdictionis priuatorum sortem non egrederecur, t) tum quia non LL. modo antiquioribus u) verum etiam imprimis Iustiniani x) omnis iurisdictionis turbatio quam grauissime proscripita fuerit: Iustiniani aevi moribus consuetudo illa per litteras subsidiales citandi optimo consilio adprobata est y). Quamuis autem Iustinianus litterarum requisitorialium in citatione aequitatem perspicens, earum causam grauissime susceperit,

s) L. 3. & 7. pr. C. de praescript. iuris. GAIUS L. I. ad Edict. prou. 30. v. 40. annor. L. 3. C. de ann. except. Nou. 53. c. 3. Nou. 97. c. 3. Nou. 69. c. I. Nou. 112. c. 2. L. II. §. 2. ff. ibid.

t) L. 20. D. de iurisd. REBVP. de litteris req. §. 1. in op. p. 284. x) Praeter iam allegatas LL. addendae sunt L. 23. C. de testam. L. 41. C. de episc. & cleric. arg. L. f. C. unde vi.

u) VIPIAN. Lib. XXXIX. ad Sabinum L. I. §. 2. ff. de tutor. & curat. datis. PAVLVS Lib. XIII. ad Sabin. L. 3. ff. de Off. praesid. y) COLER. de proc. Executio 2. thes. 1. p. 10. P. III. c. 7. n. 40. PETRI MULIERI tract. de cit. subsidiaria cap. 2. thes. 1. p. 10.

perit, certis tamen eas circumscripsit cancellis, de quibus nunc agendum nobis erit.

§. XXIII.

α) QUID IN IVELICE REQUIRENTE DESIDERETVR.

Atque vt primum de iudice requirente differamus, non cuilibet iudici reum mediantibus litteris requisitorialibus, ex alterius iudicis territorio euocare licet, verum hoc priuilegium iis tantum concessum est, qui iurisdictione ζ) gaudent a) & quidem in reum competente. b) Si quis igitur iudex, cui in citandum iurisdictione non competit, litteras de eo citando miserit subsidiales, & iudex, ad quem missae sunt, citationem negligere, & is, qui citatus est, obedientiam denegare ei poterit. c)

§. XXIV.

2) Sine eam habeant 1) proprio iure, siue 2) alieno beneficio, is enim, cui mandata iurisdictione est, fungitur vice eius, qui mandauit, L. 16. D. de iurisd. arg. L. 1. §. 5. & L. 5. D. de off. ei. cui mand. est iurisd. con. cum L. 2. D. de iurisd. Sine denique 3) ex partium prorogatione tum voluntaria, arg. L. 1. ff. de iudic. L. 14. D. de iurisd. tum necessaria L. 22. D. de iudic. con. cum L. 2. D. de iurisd. diff.

a) Hinc arbitri eas mittere non possunt, quum iurisdictione sint destituti L. 1. L. 13. §. 2. D. L. pen. C. de recept. qui arbitr. L. 14. pr. C. de iudic. coniunct. cum L. 3. C. de iurisd. nec obli. L. 48. §. 1. ff. de Arbitris.

b) arg. L. 1. D. de in ius voc. PETR. MULLER l. c. Thes. 3. p. 11.

c) citatio enim hoc casu est ipso iure nulla. ERVNEM. ad L. 20. D. de iurisd. n. l. p. 46. MEV.

P. III.

§. XXIV.

B) QUID IN IUDICE REQUISITO.

Quum vero citatio in citante superioritatem, in citando autem inuoluat subiectionem d) is etiam, qui ad alterius iudicis preces citandum vult vocare, iudex eius competens sit necesse est. e) Sicuti enim *priuatorum consensus iudicem non facit eum, qui nulli praeest iudicio* f) ita nec requisito alterius iudicis iurisdictionem tribuit ei, qui iuris dicendi potestate, intuitu citandi, destitutus est. g)

§. XXV.

γ) CVINAM CITATIONIS INSINUATIO FACIENDA.

Expositis iis, quae in iudicibus desiderantur, progredior ad eorum descriptionem, quae ad insinuationem citan-

P. III. dec. 305. & is, qui litteras dedit, non potest contra citatum tamquam contumacem procedere. IOACHIM MYSINGER & FRÜNDECK cent. VI, Obs. VII. MENOCHIVS *remed. recup. poss. V.* n. 16. PETR. BARBOSA ad L. 5. ff. *de iudic.* n. XI. sqq. BRUNNEMANN. *ad eandem* L. n. II. p. 197. nec obsl. L. 2. *et. si quis in ius voc.* & L. 5. ff. *de iudic.* hae enim de casu agunt, ubi iurisdictionis competentia dubia est. BRUNNEM. l. c.

d) BOER. *Dec. Burdegal.* VIII. n. 5. PETR. MULLERVS. l. c. cap. 2, thes. I. p. 10.

e) arg. L. 3. pr. D. *de off. praesid.*

f) L. 3. C. *de iurisd. omn. iud.*

g) REBVF. *cit. tr.* §. 22. p. 282.

citando legitime faciendam pertinent. Insinuatio autem post datas litteras subsidiales, non citato immediate fieri potest, sed iudici seu magistratui, sub quo degit citandus, *h)* eo animo, ut is reum cogat ad se sistendum, facienda est *i)*. Sin autem iudex, cui subiectus est citandus, adparitori a iudice requirente misso licentiam dederit citationem insinuandi, & adparitorem non posse violatae alterius iurisdictionis argui, & reo imponi obligationem comparendi, expediti iuris est. *k)*

§. XXVI.

2) IN TESTIMONII DENUNCIATIONE.

a) in testium euocatione ex territorio requisiti.

Haecenus de citatione. Sequitur testimonii denunciatio, quae si testibus in alieno territorio degentibus facienda est, eodem, quo citatio modo, litteris munita esse debet requisitorialibus. *l)* Verum enim vero quum testium euocatio, interdum moribus ciuitatis, ex qua euocandi

h) arg. L. 1. §. 2. in f. de req. reis cap. III. thes. 6. p. 35.
h) MEV. P. IV. dec. 328. n. 5.

h) abs. damn. MEVIVS conf. 93. num. 66.

l) REBVE. cit. tr. §. 29. p. 286.

i) PETR. MULLER cit. tr.

candi sunt testes, repugnet, interdum vero ob locorum distantiam, summis exposita sed difficultatibus; Iustinianus, ut & partibus *m*) & testibus *n*) succurreret, duplicem praeficit modum in examinandis testibus, alterius, quam ubi iudicium acceptum, iurisdictioni subiectis, a iudicibus obseruandum. Iustiniani videlicet Legibus cautum, ut si vel locorum a se inuicem distantia *o*), vel ciuitatis, in qua testes degunt, diuturna consuetudo *p*) testium prohibeat

m) Nam testibus & sumtus itineris & alimenta debentur. PETRVS BARBOSA ad L. 79. ff. de iudic. n. 223. MENOCH. Lib. II. A. *Quo casu* 310. n. 19. SVRDVS de alimentis Tit. I. qu. 62. RVLAND de commiss. P. I. Lib. III. c. 13. n. 3. quae omnia producens praeflat, L. 16. §. 1. C. de testib. L. II. C. ib. aut si utraque pars eos producat, sumtus communibus facienda. FARIN. qu. 67. SVRDVS l. c. T. IV. qu. 21. n. 2. GAIL. Lib. I. Obf. 99. in f. BRVNEM. ad L. 2. & 3. ff. de testib. n. 18. & 20. p. 706.

n) qui longum iter suscipientes

rem familiarem negligunt. cf. PETRVS MÜLLER l. c. cap. III. Thes. 10. p. 39. & L. 7. ff. testam. quemadm.

o) Ita enim L. 3. §. 6. ff. de testibus: testes non temere euocandi sunt per longum iter. cf. L. 7. ff. testam. quemadm. COLER. Proc. Exec. P. I. cap. III. n. 200. & 204. BRVNEM. ad L. 2. & 3. ff. de testib. n. 24. p. 707. SCHILTER exerc. ad ff. 7. th. 9.

p) L. 3. §. 6. ff. de testibus. Quod ad testes euocandos pertinet, diligentiae iudicantis est explorare, quae consuetudo in ea prouincia, in qua

hibeat euocationem, iudex requisitus ipse pronunciam testes examinandi suscipere teneatur. Sin vero locorum neque longinquitas, neque obseruantia, testium euocationi contraria sit, Iustinianus iudici requirenti testes per litteras requisitoriales ad forum suum euocandi, licentiam dedit. q)

§. XXVII.

b) IN EXAMINE TESTIVM APVD REQUISITVM
PERAGENDO.

Quodsi autem examinatio testium a iudice, qui requisitus est, suscipi debeat r), non eam quomodocunque fieri sufficit, sed eam rite atque legitime peragendam esse LL. praecipunt. Quae quum ita sint, facile adparet, non articulorum modo exemplum, a iudice requirente esse trans-

mitten-

*qua iudicat, fuerit: nam si PROBABI-
TUR, SAEPE IN ALIAM
CIVITATEM TESTIMONII
GRATIA PLEROSQVE EVO-
CATOS, non esse dubitandum,
quin euocandi sint, quos necessarios
in ipsa cognitione deprehenderit.*

q) L. 3. §. 6. ff. de testib. conti.

cum L. 18. C. de fide instrum.

r) Hoc plerumque a iudicis requisiti pendet arbitrio. MANZ. *in cent. dec. qu. 54.* RAVCHB. P. I. qu. 13. n. 9. COLER. *l. c.* P. I. c. 7. n. 44. BRVNEM. *ad c. L. 2. & 3. de testib.* n. 27. p. 707.

mittendum, s) verum etiam partes a iudice requisito esse
mediantibus litteris citandas, t) vt vel ipsae, vel per procu-
ratores compareant, & testium depositiones audiant. u)
Quo facto die huic actui praestituta examinatio ipsa susci-
pitur, x) atque testimonium testium in tabulas relatum
iudici, qui requisivit, transmittitur. y)

§. XXVIII.

r) RVLAND. de Commiss. P. I. Lib. V. cap. 4. n. 14. MÜLLER L. cit. Cap. III. thes. 10. p. 40.

t) cf. supra §. 22. HARTMANN. II. Pract. 18. Obs. 6. GOTHOFRE-
DVS ad L. 18. C. de fide instr. n.
17. FARINAC. qu. 77. n. 116.

u) Ita enim Iustinianus in L. 18. C. de fide instr. Iudices (ait) *sue in hac incluta urbe sue in prouinciis (secundum) ea, quae disposuimus, vt possint si hoc perspexerint, occasione testium, in aliis locis degen-
tium litigantes vel procuratores eor-
um ibi destinare, vt depofi-*

*tionibus sub viriusque partis prae-
sentia factis, res ad eos referatur.*

x) Siue partes compareant siue non, quum citatio ad videndum exami-
nari testes monitoria sit. WERN-
HER. P. III. Obs. 3. quae ita com-
parata est, vt parte non comparente
in causa procedatur. STREYCK *in-*
troducet. ad Praxin cap. 4. §. 5. F. H.
BOEHMER D. Tit. *de in ius voc.*
§. 15. p. 86.

y) GAIL. Lib. I. Obs. 96. n. 9.
FARIN. l. c. n. 143. BRUNNEM.
ad c. L. 18. n. 4. p. 408. Nou. 90. c. 5.

F

§. XXVIII.

3) IN EXECVTIONE SENTENTIARVM.

Vltimum denique locum occupat sententiae executio, quum & haec extremum in iurisdictione sit. a) Non autem statim post rem iudicatam proprio iudicis motu executio fit b), verum ille iudex, qui mixtum imperium habet, vt sententiam executioni det, implorandus est c). Eandem ob rationem inuenta est actio iudicati, cuius ea est ratio atque natura, vt coram quocumque iudice victi competente institui queat. d) Si quis igitur victor existit, atque executio in bona intra limites alterius iurisdictionis fita, facienda est, duobus modis succurritur ei, secundum quem illis data fuit. Namque & is actionem iudicati coram eo iudice mouere potest, cuius potestati subiecta sunt bona executioni danda, & si hoc noluerit, iudicem, qui sententiam tulit

a) L. 1. ff. §. 1. *si quis ius dicenti non obtemperauerit.*

b) arg. L. 29. §. 2. ff. *mandat.* §. L. 31. in ff. *ad L. Aquil.*

c) L. 3. & 4. ff. *de iurisd.* L. 26. *D. ad municip.*

d) L. 1. §. 6. *D. de magistratib. conueniendis.* IOANNES GVILLIELMVS

REYMANN *de executione subsidiaria* cap. I. §. 4. p. 5. GEORG. ADAM. STRVVE *exercit. ad ff.* Lib. XLIV. §. 17. GVNTHERI MARTINI *commentarii forens.* T. II. p. 186. Tit. 38. §. 1. num. 146. vid. & ea, quae supra notati ad §. 12. num. 4.

tulit, implorare potest, vt & eam executioni dari curet, quam pronunciauit sententiam. Priori quidem casu litteris requisitorialibus opus non est, posteriori autem ad eo sunt necessariae, vt sine iis sententia lata effectu destitua- tur omni. e)

§. XXIX.

e) AN IUDEX REQUISITVS DE CAVSSA ADHVC COGNO- SCERE POSSIT.

Mittendae igitur sunt posteriori casu litterae ad eum, cui potestas est sententiam executioni dandi, inque iis re- quirendus est, vt rei iudicatae satisfieri iubeat. f) Hic autem quaestio occurrit, an iudex requisitus de causa adhuc illa cognoscere possit? Verum enim vero, quum iudex hic executoris sustinea. vicem, g) executorem autem de causa co- gnoscere

e) Namque neque index pro- nuncians sine iis executionem per- agere potest L. 3. D. de Off. praesid. BERLICH P.I. conclus. 79. num. 30. neque is, cuius potestati bona subie- cta sunt, alieno processui se immi- scere potest, nisi requisitus sit. MYN- SING. cent. VIII, Obs. 68. MEV. P. VI. Dec. 202. n. 5. ZAVNSCHLIF-

FER de off. iud. suppletor. P. IV. concl. 16. §. 1. N. I. REYMANN. l. c. C. II. §. 4. p. 18.

f) IOANNES VOETIVS in comment. ad D. T. II. Lib. XLII. Tit. I. §. 41. p. 787.

g) PETR. MULLERVS cit. Tract. cap. III. thes. 9. p. 39. arg. L. 8. C. de execut. rei iudicatae, ibi:

gnoſcere nefas ſit, *b*) niſi fraus *i*), aut inſanabilis quaedam vti dicunt nullitas *k*), eaque ſtatim liquida *l*) occurrat,

executorem eum ſolum eſſe manifeſtum eſt, qui poſt ſententiam inter partes, audita omni & diſcuſſa lite, prolatam, rei iudicatae vigorem ad effectum videtur adducere, cuius Legis ratio ad iudicem requiſitum eo maiori adplicari poteſt iure, quum ei ſicut executori (ANT. FABER Lib. VII. C. tit. 20. def. 9.) non cauſae cognitio, ſed ipſa tantum executio iniuncta ſit.

b) Ita L. 6. C. de execut. rei iud. Si vt proponis rerum iudicarum executor partes ſibi iudicari vindicauerit, & contra ea quae pridem pro partibus tuis fuerunt ſtatuta aliquid pronuntiandum putauit: ſententia ab eo dicta vim rei iudicatae obtinere nequaquam poteſt.

i) Sic enim conſtitutum in L. 4. C. ſi contra ius vel vtilitatem publ. Eſt non cognitio ſed executio mandatur, de veritate precum inquiri oportet, vt ſi fraus interuenerit de omni negotio gnoſcatur.

k) Condemnatum enim accipere debemus cum qui rite condemnatus eſt, vt ſententia valeat. L. 4. §. 6. D. de re iud. MENOCH. de A. Q. Lib. I. qu. 90. num. 9. quare ſi quis non rite condemnatus eſt, plane non condemnatus eſſe cenſetur ſicque executio contra eum fieri nequit. BART. ad cit. L. & BRUNNEM. ad eam n. 13. p. 377. de quo iudex requiſitus ſummarie cognoſcat, REYMANN. l. cit. cap. I. §. 7. p. II. ſicque parti iniuriam fieri deprehendat, retardata executione ad requirentem referat neceſſe eſt. MEV. P. I. Dec. 143. MULLER cit. tract. III, 9. p. 39. BRUNNEM. ad L. 4. π. de Adpell. num. 6. p. 616. LAVTERB. Coll. T. P. Tit. de re iud. §. 33. p. 309.

l) Si obſcura adhuc nullitatis exceptio eſt, executio non impeditur STRVV exercit. 50. theor. 20. REYMANN l. cit. ſed exceptio haec vti reliquae omnes, ad iudicem requi-

rat, in iis quae merita causae concernunt, denegandam esse iudici requisito omnem pronunciandi *m*) licentiam, in iis autem, quae ipsam executionem *n*) eique oppositas exceptiones *o*) spectant, concedendam ei esse manifestum est.

§. XXX.

β) QUANDO EXECVTIO SVSCIFIENDA.

Ceterum quum litterae requisitoriales non antea mittendae sint nisi elapso legitimo tempore, *p*) i. e. posteaquam

requirentem remittenda est MEVIVS Conf. VI, Dec. IV. GAIL. Lib. I. Obs. 113. num. 8. BERLICH. P. I. conclus. 79. num. 43.

m) attamen Interpretatio ei conceditur L. 4. §. 1. ff. de Adpellat. (quamvis si male interpretatus sit, ab eo adpellari possit. cit. L. 4. §. 1. MEV. P. III. dec. 264. n. 3. BRVNEM. ad cit. L. n. 2. p. 616.) & 2) reliqua iura quae supra executori tribuimus.

n) De iis namque etiam executor cognoscit L. 15. §. 4. ff. de rei iud. MYNSING. Cent. III. Obs. 69. BERLICH. P. I. concl. 79. num. 44. BRVNEM. ad L. 6. C. de exer. rei iud. n. 3.

o) Conf. BERLICH. l. cit. n. 74. seq. GAIL. Lib. I. Obs. 113. num. 8. & L. II Obs. 17.

p) Quod in realibus statim post rem iudicatam, quia res illico est restituenda, elapsum censetur, arg. §. 2. Inst. de Off. iud. L. 68. π. de rei vind. UMM. D. 23. th. 3. num. 17. BACH. D. 23. th. 5. lit. C. in personalibus olim secundum LL. XII. TABB. XXX. dierum erat, GELL. L. XX. c. 1. postea duorum mensium L. f. §. 1. C. de usur. Rei iud. L. 2. C. Theod. Tit. cit. IANVS VINCEN- TIVS GRAVINA origin. Iuris Ciuilis pag. 244. seq. & denique a Iustiniano ad quatuor menses extensum est. L. 2. L. 3. §. 1. C. cit. tit.

quam apparuerit fore vt condemnatus morem non gerat sententiae, q) persuadere mihi non possum, ex iuris Romani principiiis requisito necessitatem imponi, mandata adhuc monitoria de restituendo, vel soluendo, ad condemnatum mittendi. r) Illud tamen inficias non eo eiusmodi mandata & in personalibus & in realibus adhiberi, nouumque a iudice requisito terminum, condemnato praestitui posse, quoniam iudici executionis terminos pro earum quae circumstant rerum varietate, prorogare licitum est s).

§. XXXI.

γ) QVOMODO FACIENDA.

Vnum adhuc monendum superest, quonam modo executio facienda sit, si nempe iudex requirens sententiam secundum

ULR. THOMAS LAVTERB. C. T. P. l. c. §. 34. p. 310. IOANN. GEORGIVS ESTOR *cit. diff. de iure magistratus non rogati a iudicante exequendi sententiam quam tulit magistratus prou. alius: c. II. §. 19. p. 14.*

q) Litterae enim de exequendo requisitoriales antea mitti non possunt quam executio facienda, executio autem non antea facienda quam si appareat condemnatum sponte, debito tempore parere nolle. ULR.

THOMAS. LAVTERBACH C. T. P. Tit. *de re iudicata* §. 32. p. 308.

r) Dissent. MEV. P. VI. Dec. 4. n. 3 & REYM. Cap. II. §. 6. p. 20. ob L. 47. ff. *de re iud.* verum haec Lex huc non pertinet quum in ea de contumacia eorum qui citationi morem non gerunt, puniendi agatur.

s) idque tam in actionibus realibus §. 2. Inst. de Off. iud. quam in personalibus L. 68. D. de R. V. L. 2. ff. *de Re Iud.* MEV. P. IV. dec. 400.

cundum statuta loci sui particularia tulerit, eaque statutis loci, ubi executio peragenda, repugnent. Atque ego quidem putarem quoad decretam executionem ipsam iudicis requirentis statuta esse sequenda t), quoad formam autem executionis, eius iudicis, ubi executio postulatur, praevalere statuta. u)

§. XXXII.

b) IN CAUSIS CRIMINALIBVS.

1) In adprehensione reorum. x)

Romanorum Legibus quum bene atque sapienter esset constitutum, vt eodem crimina vindicarentur loco, quo per-

t) TEXTOR *in prax. iud.* P. I. cap. 14. n. 34. REYMANN *l. c.* cap. II. §. 6. p. 21.

u) SANDIVS *Dec. Frif.* Lib. I. T. 12. D. 5. PETR. MÜLLER *cit. r.* cap. III. thes. 9. p. 38. MEVIUS *von wucherlichen Contracten* P. II. cap. 8. §. 9.

x) in causis quidem ciuilibus etiam interdum fugientes litteris prosequuntur accusatoriis. L. 10. §. 16. ff. *quae in fraud. cred. con.* cum L. 13.

§. 3. C. *de iud. Nou.* 17. c. 14. atque adprehenduntur c. L. 10. §. 16. ff. *quae in fr. cred.* L. 3. C. *de exactorib. tributor.* atque in causis criminalibus interdum verbali citatione seu denunciatione vocantur. L. 1. §. 2. ff. *de requir. reis.* Quum vero citatio realis a potiori in causis criminalibus, verbalis vero in ciuilibus obtineat, de hac in iudiciis priuatis, de illa vero hic agendum esse existimaui.

perpatrata essent, y) quo ii inter quos admissum esset facinus, lugubri vindictae deterrerentur spectaculo, z) facile colligi potest, eos, qui delictum commiserant, si fuga sua poenae seueritatem euitare studerent, non ab omni immunes fuisse inuestigatione. Namque & erant, qui eos in prouincia, vbi deliquerant, requirerent a) vt Diocmitae, b) fugitiuarii, c) latruncultores, d) profecutores *) li-
menarchae, stationarii, **) & si prouinciam mutassent, Praesides, in quos cura in facinorosos animaduertendi homines, vna cum gladii potestate translata erat, e) simul-
atque locus in quo reus delitescebat, ad eorum perue-
nerat notitiam, f) litteris accusatoriis ad illius loci magi-
stratum

y) L. 22. C. de accusat. & In-
script. L. 14. C. ad L. Iul. de Ad-
ult. L. 4. §. 4. L. 22. D. de accusat.
L. 10. & 16. C. Theod. BOEHMER
de delictis extra territorium ad-
missis §. 2. p. 4.

z) L. 28. §. 15. ff. de poen. LEYS.
Vol. II. Med. ad ff. sp. 74. m. 6. p. 98.

a) HENR. SAMVEL ECK-
HOLD de litteris incarceratoriis
patentibus cap. II. §. 4. p. 14.

b) CASAVBONVS ad Capito-
lin. in N. Anton. Philosopho. c. 2.

c) L. 18. ff. de praescript. verbis.

d) SVETON. in Oclau. c. 32.
ECKHOLD l. c. p. 15.

*) arg. L. 7. ff. de custod. & ex-
hibit. reor.

**) L. 4. ff. de fugitiuis.

e) L. 33. L. 13. pr. Off. praesid.

f) L. 7. D. de custod. & exhibit.
reor. Nou. 134. c. 5. Auh. si vero C.
de custod. & exhib. reor. ante au-
tem quam locus, vbi moraretur reus,
ad notitiam eorum perueniret, lit-
teras

stratum per officialem g) missis, h) vt comprehendere-
tur scelestus ipsisque remitteretur, exigere tenebantur. i)

§. XXXIII.

QVOMODO REMISSIO A IVDICE REQUISITO FACIENDA.

Duobus autem modis haec delinquentium petita remissio suscipi potest. Namque praeses rogatus vel propriis requirentis persecutoribus stipatum remittere reum potest k) quod tunc inprimis obtinet, si litterae ad requisitum missae hoc exigant l), vel etiam reo suos officiales comites

teras incarcerationias, quas patentes vocant, missas a praesidibus esse, de eo nullum mihi occurrit vestigium, potius tunc edictis citatos esse reos docet Nou. 134. c. 5. pr. & arg. L. 1. §. 2. ff. de req. reis.

g) BRUNNEMANN. in comm. ad C. L. 2. C. de exhib. & transmitt. reis. n. 2. p. 1082.

h) Ita c. L. 7. ff. de custod. & exhib. reor. Solent praesides provinciarum, in quibus delictum est, scribere ad collegas suos, ubi factores facinorosi agere dicuntur, & desiderare, vt cum persecutoribus ad se remittan-

tur: & id quoque quibusdam re-
scriptis declaratur.

i) Si vero cognoscatur, quod in alia provincia degit, IVBEMVS provinciae illius iudicem, in qua peccari quid huiusmodi contigerit, epistola publica vti, ad provinciae illius iudicem, in qua delinquens persona degit: sunt verba Nou. 134. c. 5. eodem modo eadem verba repetita legimus in Auth. si vero C. ad Lul. de Adult.

k) L. 7. D. de custodia & exhibit. reor.

l) REBE. tr. de litter. requ. §. 10.

G

comites potest dare *m*) si vel repetitam rei fugam, vel aliud quid in adparitoribus requirentis metuat.

§. XXXIV.

2) IN TRANSPORTATIONE REORVM PER ALIENVM TERRITORIVM.

Supra quum de adprehensione reorum agerem, delinquentes in territorio comprehendi non posse alieno, quoniam ius comprehendendi & submouendi ei solum competit, qui territorio praest, *n*) docui. Verum longe alia est ratio transportationis per alterius iurisdictionis territorium. Quamuis enim ius comprehendendi a iurisdictionis dependeat potestate, non tamen ius ducendi captiuos eidem potestati coniunctum est *o*). Hinc nec transportatio rei per alienum territorium iurisdictionem iudicis alterius turbat *p*), adeo & is ea interdicere iudici non potest *q*). Accedit adhuc, quod nemini liceat prohibere alte-

§. 10. p. 285. IACOBVS DE BELLO *missione facinorosorum eorumque*
VISV in *Pract. tit. de remiss. fa-*
cinor. n. 82. arg. L. 7. c. D. de cu-
sod. & exhib. reor. *transportatione per territorium alic-*
num cap. IV. §. 3. p. 29. in f.

m) L. vi. §. 2. C. vt omnes iudices.

n) L. 239. §. 8. ff. de V. S.

o) ANDREAS MYLIUS *dere-*

p) BESOLD. *de iurisdictione*
Imp. Rom. p. 100.

q) IDEM *l. c. ANDREAS MY-*
LIVS l. cit. p. 29. pr.

alterum via vti publica, r) quodque is, qui hoc fecerit, iniuriarum teneatur s). Quae quum ita sint, transportationem delinquentium per alienum territorium omiſſa litterarum requisitorialium ſolemnitate fieri poſſe arbitror t).

§. XXXV.

3) IN EVOCATIONE TESTIVM.

In eo iudicia publica cum iudiciis priuatis intuitu teſtium euocationis ex territorio alieno faciendae, conſentiunt, quod in vtriſque euocatio litteris munita eſſe debeat requisitorialibus u). In eo autem in diuerſa abeunt, quod in cauſſis ciuilibus examen teſtium iudici requiſito poſſit committi, in criminalibus cauſſis fieri nequeat x). Namque in iudiciis publicis, *vbi de magnis eſt periculum* y) maio-

r) L. II. C. de ſeruit. & aqua.
 s) arg. L. 2. §. 9. ff. ne quid in loco publ. arg. L. 13. §. 7. ff. de Iniur.
 t) conſentiunt mecum WESEN-
 BEC. conſil. 33. n. 53. CEPHAL.
 conſ. 539. n. 77. CAEPOLLA de
 ſeruit. praed. ruſſ. c. 3. n. 17. BE-
 SOLD. Vol. II, conſ. 238, & MY-
 LIVS l. c.

u) Nou. 90. c. 5.

x) c. Nou. 90. c. 5. Auth. apud eloquentiſſimum C. de fide inſtrum.

y) Verba ſunt cit. Auth. ex quibus colligunt, etiam in cauſſis arduis ciuilibus teſtes a iudice requiſito remittendos eſſe, TRENTAC. Lib. II. Tit. de teſtibus reſol. X. num. 2. CAPIC. dec. 90. num. 15. verum minus recte ob verba vlt. cit. auth.

maiori quam in iudiciis priuatis opus est circumspectio-
ne. Non igitur iudici sufficit scire, quid testis edixerit,
sed & opus est scire, quo vultu deposuerit, & interdum, si
vacillans fuerit, eum tormentis subiici necesse est z). Qua-
re in criminalibus causis testium examen alteri deman-
dari non potest, verum testes *omnibus modis apud iudices prae-
sentari, ibique quae sunt eis cognita, edocere tenentur a).*

§. XXXVI.

4) IN EXECVTIONE SENTENTIARVM.

Litterarum requisitorialium in sententiarum executio-
ne eo maiori iure desunt vestigia, quum si absens fuerit
reus,

z) BRVNNEM. *ad cit. Auth. n. dium continetur cit. Auth. Haec omnia in pecuniariis quaestionibus intelligentes: IN CRIMINALIBVS ENIM, in quibus de magnis est periculum, OMNIBVS MODIS APVD IVDICES PRAESENTARI TESTES: & quae sunt eis cognita, edocere: vbi & tormentorum forsitan erit opus, & aliis omnibus obseruationibus.*

a) GAIL. Lib. I. Obs. 96. num. 10. FARINAC. qu. 77. c. 2. num. 71. & seqq. BRVNNEM. *l.c.*

1. p. 708. *Auth. cit.* cuius verba sic concepta sunt: *Apud eloquentissimum aliquem iudicem vel defensorem ciuitatis suae a prouincia in prouinciam, vel ab vrbe in urbem, siue ab vrbe in prouinciam haec petantur: sed hoc in ciuilibus tantummodo causis: NAM IN CRIMINALIBVS TESTES APVD IVDICES REPRAESENTANDI SVNT, & cum res exegerit, tormentis subiiciendi. eodem modo Nou. 90. c. 5. in f. cuius compen-*

reus, litterae non ad plectendum eum, sed ad remittendum darentur. *b)* Equidem in libris Iureconsultorum antiquioris aevi & legibus ex iis defumtis relatum legimus *c)*, reum foro priuilegiato gaudentem *d)* post peractam in foro delicti criminis cognitionem in criminibus leuioribus *e)* cum elogio esse remissum ad iudicem fori illius, quod ex priuilegio reo competebat. Verum enim vero hoc elogium non sententia erat, sed titulus perpatrati criminis *f)* & in litteris a iudice remittente datis non vt sententiam executioni daret, sed vt ipse eam ferret, petebatur is, ad quem reus remittebatur.

§. XXXVII.

2) QVOMODO LITTERAE REQUISITORIALES OBTINEANT.

a) De earum forma.

Ius Iustinianum an, & quando litterarum quas requiritoriales dicunt, praefiniat vsum, de eo haecenus differui.
Super-

b) per supra §. 32. deducta.
c) ita CELSVS Lib. 37. D. illud, inquit, a quibusdam observari solet, vt quom cognouit & constituit, remittat illum cum elogio ad eum, qui provinciae praest, unde is homo est, quod ex causa faciendum est. L. II. §. I. de custod. & exhib. reor.

d) MODESTINVS Lib. IV. de poenis in L. 3. pr. de remilitari.

e) G. LVD. BOEHMER *cit.* *diss.* de delictis extra territorium admissis §. 3. not. d. p. 6.

f) L. 6. D. de custod. & exhib. reor. L. ult. C. Theod. de nauicular. BOEHMER *l. c.* in *f.*

Superest, vt de forma earum atque effectu ex eiusdem iuris principiis adhuc agam.

Et primum quidem quod ad formam adinet omnium litterarum requisitorialium, earundem ita comparata est indoles, vt debeant I) esse publicae g) ne eis publica possit denegari fides, II) continere requisitionem, b) & denique III) rationem requisitionis i) indicare k).

§. XXXVIII.

b) DE EARVM EFFECTV.

Ita conceptae litterae eo gaudent ex iuris Romani principiis effectu, vt neque in ciuilibus l) caussis neque in crimi-

g) *Nou. 134. c. 5. Auth. seruo C. ad L. Iul. de adult.*

b) *L. 1. ff. de requir. reis v. absentib. damn.*

i) *REBVE. l. c. §. 7. p. 284.* quae imprimis in adprehendis reis coniuncta esse debet cum informatione cum de delicto a profugo commissum tum de fama & conditione eius, quum incarceration quippe quae maculam adfert, eamque non exiguam, temere a iudice

requisito suscipi non possit. *REBVE. l. c. §. 12. & 13. p. 285. ibique laud.*

k) Si testes a iudice requisito examinandi sint, praeterea adhuc articulo tabulae transmitti a requirente debent, de quo vid. supra §. 26.

l) *L. 1. §. 2. ff. de fugitiuis. arg. L. 3. §. 6. D. de testib. L. 18. C. de fide instrum. Nou. 90. c. 5.*

criminalibus *m*), iudici requisito liceat auxilium, quod a requirente imploratum est, denegare. Quumque orbis romani, quamuis in eo diuersae fuerint iurisdictiones, idem tamen esset territorium, atque imperatorum interesset, vt ne praua iudicum requisitorum detrectatio iudiciorum sisteret cursum, tum poena pecuniaria *n*) tum cinguli interdum priuatio in eos statuta est, qui iurisdictionem alterius pertinacia sua retardarent. *o*)

m) Nou. 134. c. 5. *Auth. Si vero. C. ad L. Iul. de Adult. Nou. 90. c. 5. Auth. apud eloquentissimum iud. C. de fide instrum.*

n) L. 1. §. 2. ff. de fugitiuis. Nou. 134. c. 5.

o) Nou. 134. c. 5. *Auth. si quis. C. ad L. Iul. de Adult.*

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

P. 466

V.D.R.

ULB Halle
001 549 545

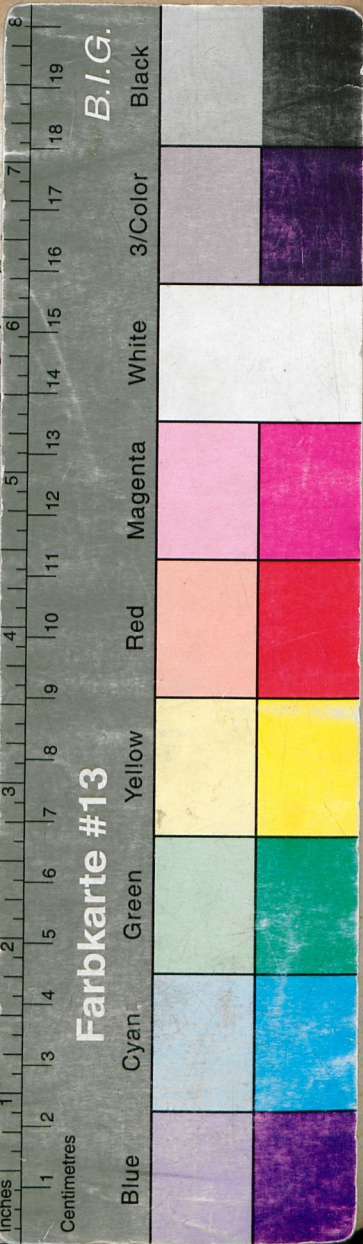
3

sb

P. 466.

Præ-8. num. 10.

1758, 10^a ^{AA}

DISSERTATIO PRIMA
DE
LITTERIS REQUISITORIALIBVS
EX VSV ROMANORVM ANTIQVIORI
ET RECENTIORI

QVAM
DEO FAVENTE
RECTORE MAGNIFICENTISSIMO
POTENTISSIMO PRINCIPE AC DOMINO
DOMINO
GEORGIO II.

MAGNAE BRITANNIAE FRANCIAE ET HIBERNIAE REGE
DEFENSORE FIDEI
BRUNSVICENSIVM ATQVE LVNEBVRGENSIVM DVCE
S. R. I. ARCHITHESA VRARIO ET ELECTORE

AVCTORITATE ET CONSENSV INCLYTI IVRECON-
SVLTORVM ORDINIS

PRO SVMMIS
IN VTROQVE IVRE HONORIBVS OBTINENDIS
PLACIDAE ERVDITORVM DISQVISITIONI SVBMITTIT
CHRISTIAN. IAC. DE ZWIERLEIN
WETZLARIENSIS

S. T. G. M.

CAL. APRILIS c1758.

GOETTINGAE
EX OFFICINA SCHVLZIANA, CVRANTE F. A. ROSENBYSCH

